

Hà Nội, ngày tháng năm 2026

TRÍCH YẾU LUẬN ÁN

1. TÓM TẮT LUẬN ÁN

Họ và tên NCS: Tạ Thị Lan Phương

Khóa 7 (2022 - 2025) - Chuyên ngành Lý luận và phương pháp dạy học âm nhạc.

Mã số: 9140111

Đề tài: *Dạy học hát dân ca cho học sinh trung học cơ sở theo tiếp cận trải nghiệm*

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. Nguyễn Bình Định, PGS.TS. Hà Thị Hoa

Cơ sở đào tạo: Trường Đại học Sư phạm Nghệ thuật Trung ương

2. NỘI DUNG TRÍCH YẾU LUẬN ÁN

2.1. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu

** Mục đích nghiên cứu*

Trên cơ sở nghiên cứu lý luận và thực trạng về dạy hát dân ca cho học sinh THCS theo tiếp cận trải nghiệm, luận án đề xuất các biện pháp dạy học hát dân ca cho học sinh THCS trên địa bàn Thành phố Hà Nội theo tiếp cận trải nghiệm nhằm nâng cao kết quả dạy học hát dân ca cho học sinh THCS, trên cơ sở đó đáp ứng yêu cầu phát triển phẩm chất và năng lực học sinh môn Âm nhạc theo Chương trình Giáo dục phổ thông 2018.

** Nhiệm vụ nghiên cứu*

Để đạt được mục đích đề ra, luận án tập trung thực hiện các nhiệm vụ nghiên cứu sau:

- Tổng quan các công trình nghiên cứu có liên quan đến luận án.
- Xây dựng cơ sở lý luận về dạy học hát dân ca cho học sinh THCS theo tiếp cận trải nghiệm.
- Khảo sát, phân tích và đánh giá thực trạng dạy học hát dân ca cho học sinh THCS trên địa bàn Thành phố Hà Nội theo tiếp cận trải nghiệm.
- Đề xuất biện pháp dạy học hát dân ca cho HS THCS theo tiếp cận trải nghiệm.

2.2. Phương pháp nghiên cứu

2.2.1. Phương pháp nghiên cứu lý thuyết

Phương pháp nghiên cứu lý thuyết, phương pháp này được áp dụng để thu

thập, phân loại, phân tích, so sánh và tổng hợp tài liệu liên quan đến đề tài. Qua đó, NCS xây dựng nền tảng lý luận vững chắc, cung cấp cơ sở khoa học cho các luận điểm và làm chỗ dựa cũng như định hướng tư duy cho các kết luận khoa học.

2.2.2. Phương pháp nghiên cứu thực tiễn

** Phương pháp quan sát sư phạm*

- Mục đích: Tiến hành quan sát các hoạt động giảng dạy của giáo viên và học tập của học sinh trong quá trình dạy học hát dân ca. Từ đó bổ sung thêm thông tin cho thực trạng dạy học hát dân ca cho học sinh THCS theo tiếp cận trải nghiệm.

- Cách tiến hành: Tiến hành dự giờ để quan sát cách thức tiến hành các hoạt động của giáo viên và hoạt động học tập của học sinh trong các tiết dạy học hát dân ca.

** Phương pháp điều tra giáo dục*

Thiết kế bộ công cụ phiếu hỏi để thu thập thông tin về thực trạng dạy học hát dân ca cho học sinh THCS trên địa bàn thành phố Hà Nội theo tiếp cận trải nghiệm, thực trạng các yếu tố ảnh hưởng đến dạy học hát dân ca cho học sinh THCS trên địa bàn thành phố Hà Nội theo tiếp cận trải nghiệm làm cơ sở cho việc xác lập các biện pháp và triển khai thực nghiệm.

** Phương pháp phỏng vấn*

- Phỏng vấn các chuyên gia trong lĩnh vực giáo dục nói chung, giáo dục âm nhạc nói riêng.

- Phỏng vấn Ban giám hiệu nhà trường, phỏng vấn các chuyên viên quản lý chuyên môn âm nhạc của Sở, của Phòng GD-ĐT, phỏng vấn các giáo viên dạy môn âm nhạc để tìm hiểu quan điểm, thái độ và các hoạt động dạy học âm nhạc mà họ đã tiến hành nhằm giáo dục năng lực cho học sinh; những thuận lợi và khó khăn giáo viên đã gặp trong quá trình dạy học.

- Phỏng vấn học sinh ở các trường THCS mà đề tài nghiên cứu.

** Phương pháp lấy ý kiến chuyên gia*

Gặp gỡ, trao đổi, phỏng vấn để xin ý kiến tư vấn của các chuyên gia về những vấn đề mà đề tài nghiên cứu. Trong quá trình trao đổi, chúng tôi có ghi chép, lưu giữ và xử lý các thông tin thu được theo nhiệm vụ của đề tài.

** Phương pháp nghiên cứu sản phẩm hoạt động giáo dục*

Thông qua phân tích đánh giá các sản phẩm hoạt động của GV như giáo án,

phiếu dự giờ, băng đĩa hình ghi được... kết quả học tập của HS về môn âm nhạc và bài trình diễn hát dân ca từ đó tìm ra những điểm mạnh, điểm yếu trong quá trình dạy học hát dân ca để có những giải pháp cụ thể, kịp thời phát huy những ưu điểm hạn chế nhược điểm trong quá trình dạy học hát dân ca cho học sinh THCS trên địa bàn thành phố Hà Nội theo tiếp cận trải nghiệm.

** Phương pháp thực nghiệm sư phạm*

Thực nghiệm các biện pháp dạy học hát dân ca cho học sinh THCS trên địa bàn thành phố Hà Nội theo tiếp cận trải nghiệm, nhằm khẳng định tính khả thi và tính hiệu quả các biện pháp đã xây dựng.

** Phương pháp xử lý số liệu*

Đề tài sử dụng công thức thống kê toán học và phần mềm xử lý số liệu SPSS nhằm lượng hóa kết quả thu được và rút ra những kết luận cần thiết cho luận án

2.3. Kết quả chính của luận án

Về phương diện lý luận, luận án đã hệ thống hóa và làm rõ các khái niệm, đặc trưng của dân ca Việt Nam, bản chất của tiếp cận trải nghiệm trong giáo dục, đặc điểm tâm lý - nhận thức của học sinh trung học cơ sở, cũng như mối quan hệ giữa dân ca và giáo dục thẩm mỹ, giáo dục giá trị văn hóa. Trên cơ sở đó, luận án khẳng định rằng: tiếp cận trải nghiệm là hướng tiếp cận phù hợp và có ưu thế trong dạy học hát dân ca, bởi nó tạo điều kiện cho học sinh được trực tiếp tham gia, cảm nhận, tương tác và kiến tạo ý nghĩa đối với dân ca thông qua các hoạt động gắn với bối cảnh văn hóa - xã hội cụ thể. Cách tiếp cận này giúp chuyển quá trình học hát dân ca từ chỗ thiên về luyện tập kỹ thuật sang quá trình trải nghiệm văn hóa, qua đó làm sâu sắc thêm nhận thức, cảm xúc và thái độ của học sinh đối với di sản âm nhạc truyền thống.

Về phương diện thực tiễn, thông qua khảo sát tại một số trường trung học cơ sở trên địa bàn Thành phố Hà Nội, luận án đã phản ánh tương đối đầy đủ thực trạng dạy học hát dân ca hiện nay, chỉ ra những ưu điểm, hạn chế và nguyên nhân của hạn chế. Kết quả khảo sát cho thấy, mặc dù dân ca đã được đưa vào chương trình và giáo viên có ý thức giảng dạy nội dung này, song việc tổ chức hoạt động học tập còn thiếu tính trải nghiệm, chưa khai thác được chiều sâu văn hóa và giá trị nhân văn của dân ca, chưa tạo được môi trường để học sinh được nhập vai, giao lưu, thực hành sáng tạo và phản tư. Những kết quả này là cơ sở thực tiễn quan trọng để luận án xây dựng và đề xuất hệ thống biện pháp dạy học phù hợp.

Trên nền tảng lý luận và thực tiễn đó, luận án đã đề xuất một hệ thống biện pháp dạy học hát dân ca cho học sinh trung học cơ sở theo tiếp cận trải nghiệm, bao gồm: Xây dựng quy trình dạy học hát dân ca cho học sinh trung học cơ sở theo tiếp cận trải nghiệm; Ứng dụng công nghệ thông tin trong dạy học hát dân ca cho học sinh trung học cơ sở; Tổ chức hoạt động trải nghiệm trong giờ học chính khóa; Tổ chức hoạt động ngoại khóa và thực địa; Tích hợp dạy học hát dân ca vào các môn học khác; Xây dựng chương trình biểu diễn nghệ thuật. Các biện pháp được xây dựng theo hướng phát huy vai trò chủ thể của học sinh, đảm bảo tính vừa sức, tính khả thi và phù hợp với điều kiện thực tiễn của các trường trung học cơ sở.

Kết quả thực nghiệm sư phạm đã chứng minh tính khả thi và hiệu quả của các biện pháp mà luận án đề xuất. Học sinh tham gia học tập theo tiếp cận trải nghiệm thể hiện rõ sự hứng thú, chủ động và tích cực hơn trong giờ học; năng lực cảm thụ âm nhạc, năng lực thẩm mỹ, kỹ năng giao tiếp, hợp tác và khả năng sáng tạo được cải thiện rõ rệt. Đặc biệt, học sinh không chỉ nắm được giai điệu, lời ca mà còn hiểu sâu hơn về bối cảnh văn hóa, ý nghĩa nhân văn và giá trị nghệ thuật của dân ca, từ đó hình thành thái độ trân trọng, yêu quý và ý thức gìn giữ di sản âm nhạc truyền thống. Điều này cho thấy dạy học hát dân ca theo tiếp cận trải nghiệm có tác động tích cực đến cả nhận thức, cảm xúc và hành vi văn hóa của học sinh.

Có thể khẳng định rằng, luận án đã góp phần bổ sung và phát triển cơ sở lý luận về dạy học hát dân ca trong nhà trường phổ thông theo tiếp cận trải nghiệm; đồng thời cung cấp những luận cứ khoa học và gợi ý sư phạm có giá trị cho việc đổi mới phương pháp dạy học môn Âm nhạc ở bậc trung học cơ sở. Kết quả nghiên cứu không chỉ có ý nghĩa trong phạm vi địa bàn nghiên cứu mà còn có thể vận dụng, điều chỉnh phù hợp để triển khai ở các địa phương khác, góp phần nâng cao chất lượng giáo dục âm nhạc truyền thống trong nhà trường phổ thông.

Người hướng dẫn 1

Người hướng dẫn 2

Nghiên cứu sinh

**PGS.TS. Nguyễn Bình Định
Phương**

PGS.TS. Hà Thị Hoa

Tạ Thị Lan